

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-05-154S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Філософія статі		Philosophy of Sex
Шифр за ОП	-	Code in Degree Programme
Освітній рівень: бакалаврський (перший) магістерський (другий)		Level of Education: Bachelor's (first) Master's (second)
Галузь знань Усі галузі знань НУВГП		Field of Knowledge All fields of knowledge
Спеціальність Усі спеціальності НУВГП		Field of Study: All fields of study
Освітня програма: Усі освітні програми		Degree Programme: All degree programmes

Рівне– 2025

Силабус навчальної дисципліни «Філософія статі» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів всіх освітньо-професійних програм усіх спеціальностей НУВГП. Рівне : НУВГП, 2025. 10 стор.

Розробник силабусу:*e-підпис* Мельничук Максим Святославович, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та культурології

Силабус схвалений на засіданні кафедри філософії та культурології
Протокол № 10 від "22" січня 2025 року

Завідувач кафедри:

е-підпис Т.А. Шадюк, к.філос.н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ЕМ
Протокол № 5 від " 24" січня 2025 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІЕМ:
е-підпис Ковшун Н.Е., д.е.н., професор

Схвалено науково-методичною радою НУВГП
Протокол № 2 від 19.02.2025 року

Вчений секретар НМР е-підпис Т. А. Костюкова

©НУВГП, 2025

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСИПЛІНИ «Філософія статі»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр; магістр
Освітня програма	Усі освітні програми
Спеціальність	Усі спеціальності НУВГП
Рік навчання, семестр	2-4 рік навчання, III-VIII семестр - бакалавр, 1 рік навчання, I-III семестр - магістр.
Кількість кредитів	3,0
Лекції:	14
Семінарські заняття:	16
Самостійна робота:	60
Форма навчання	денна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА *	
Лектор	Мельничук Максим Святославович, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та культурології.
	

Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Мельничук Максим Святославович
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-4299-968X
Канали комунікації	m.s.melnuchyk@nuwm.edu.ua https://m.s.melnuchyk@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Мета та завдання	
<p>ОК "Філософія статі" — сфера філософського знання, що вивчає стать екзистенційну в її єдності з іншими виявами статі — культурно-соціальними, психологічними, біологічними тощо. "Філософія статі" досліджує полішаровість транскрипцій категорії "стать", їх проявів в багатогранності світу метамодерну, особливо в ракурсі стрімких культурних трансформацій, що безумовно сприятиме зародженню й розвитку відповідного викликам сьогодення інтелектуального рівня знань здобувачів вишу.</p> <p>Мета дисципліни: набуття студентами знань щодо основних тенденцій розвитку ґендерної проблематики в сучасній світовій філософії, зорієнтованих на переломно-трансформаційне переосмислення існуючих суспільних феноменів і уявлень про власну ідентичність; аналіз культурологічних та соціально-філософських концепцій поглядів на проблеми статі в сучасному постмодерному суспільстві на тлі відмови від попередньої культурної парадигми.</p> <p>Завдання дисципліни: формування у студентів знань про ґендер і його місце у сучасній культурі; засвоєння історично-культурних передумов та особливостей становлення проблем у ґендерній політиці в якості формування новітніх філософських засад в українській та світовій філософській думці; навчити комплексному підходу до проблем статі та розуміння її як явища, що відображає духовні та душевні виміри людського буття.</p> <p>В результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • зв'язок між ґендером/сексуальністю та іншими чинниками ідентифікації (раса, клас тощо) і системами пригнічення (нетерпимість, сексизм, гомофобія, ейджизм тощо), а також їхній вплив на формування особистого досвіду; • концептуалізацію статевої диференціації в філософських, соціологічних і психологічних теоріях, основні етапи статево-рольової соціалізації людини; • різні підходи до аналізу статевої кризи в сучасному суспільстві. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • творчо засвоювати нову систему світобачення й інтегрувати її в систему особистісного світогляду; • виявляти проблемні зони під час аналізу особливостей соціалізації молодого покоління в сучасних умовах і формування в молоді сімейно-шлюбних ціннісних орієнтацій; • застосувати отримані знання у майбутній професійній діяльності на засадах міжкультурної діалогічності; опанувати понятійно-категоріальний апарат навчальної дисципліни "Філософія статі". 	
Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їх освітніх компонентів	
на навчальній платформі Moodle	https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3078
Компетентності	
Спеціальні (фахові) компетентності	

ФК1.Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу неокультурних викликів та потреб суспільства.
 ФК2.Здатність популяризувати знання про сучасні аспекти культурних трендів сьогодення та поширювати інформацію культурологічного змісту, використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології..
 ФК3.Демонструвати уміння об'єктивно висвітлювати події на культурологічну тематику в медіапросторі.
 ФК4.Здатність надавати аналітичну оцінку гендерній проблематиці як одному з аспектів культури метамодерну, використовувати новітні технології з урахуванням особливостей перебігу соціокультурних і політичних процесів сучасності.
 ФК5.Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання

РН1 Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
 РН2 Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження.
 РН3 Розпізнавати та класифікувати різні типи новітніх культурних, мистецьких продуктів, вивчати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу.
 РН4 Презентувати знання щодо сучасних культурних продуктів відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Лекцій – 14 год. Практичні –16 год. Самостійна робота – 60 год.

Методи та технології навчання	Лекції, презентації, обговорення, ситуаційні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення

ЛЕКЦІЙНІ, ПРАКТИЧНІ ТА ЛАБОРАТОРНІ ЗАНЯТТЯ

Тема

Кількість годин, результати навчання, література	Зміст тем
Модуль I. Стать, як філософсько-антропологічна проблема	
Тема 1. Філософія статі та її предмет.	
лекцій – 2 год. семінар.. – 2год. РН1-3 Література: базова [1, 2,3,7] допоміжна [1-3,4,5]	1. Філософія статі як гуманістичний поворот у соціогуманітарних науках. 2. Стать у філософсько-антропологічній транскрипції. 3. Основні концептуальні засади ґендерної теорії.
Тема 2. Чоловічість та жіночість: духовне та душевне начала	
лекцій – 2 год. сем. – 2 год. РН1-4 Література базова: [1,2,3,4]	1. Жіночість та мужність як культурні конструкти. 2. ґендерована мова як віддзеркалення культурної реальності. 3. Проблема статі у масмедійній проекції. 4. Чоловіче та жіноче: самоствердження; гідність.
Тема 3. Любов: гармонізація стосунків чоловічого та жіночого	
лекцій – 2 год. сем. – 2 год. РН 3,4 Література базова: [1,3,4,5]	1. Любов, пристрасть, дружба: експлікація понять; демаркація взаємозв'язків. 2. Диференціація понять «кохання» та «закоханість». 3. Різновиди категорії «любов».
Тема 4. Вияв гідності людини крізь призму чоловічого та жіночого начал в українській та світовій культурах	

лекцій – 2 год. сем. – 2 год. РН1-4 Література [1,3,5,7,8]	базова:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чоловічість та жіночість: соціально-психологічний портрет та шлях до гармонії. 2. Архетипи філософії статі: гідність–жіночість, гідність–мужність. 3. Маскулінність та фемінність як ґендерні категорії: соціальна роль; аксіологічний аспект.
Модуль 2. Ґендерна актуалізація філософсько-антропологічного підходу		
Тема 5. Ґендер в українській культурі		
лекцій – 2 год. сем. – 2 год. РН1-4 Література [1,3,5,7]	базова:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль та місце жінки в українській традиційній культурі; еволюція статусу жінки: філософсько-культурологічний аналіз. 2. Жінка-Берегиня в ракурсі українського постмодерну. 3. Маскулінне та фемінне в етнокультурних особливостях українця.
Тема 6. Ґендер, стать та сексуальність: ЗМІ та поп-культура		
лекцій – 2 год. сем. – 4 год. РН1 -3 Література: базова: [1,3,5,7] допоміжна [1-3,5]		<ol style="list-style-type: none"> 1. Тіло, тілесність, краса–гламурність. 2. Символізм тіла. 3. Реклама та ґендерна стереотипізація. 4. Проаналізувати дослідження О.Гомілко «Метафізика тілесності».
Тема 7. Ґендерна рівність – ґендерне партнерство		
лекцій – 2 год. сем. – 2 год. РН1 -3 Література: базова: [1,3,5,7] допоміжна [1-3,5]		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ґендерована сексуальність. 2. Квір-теорія: політично-соціальний рух чи ідентичності альтернатива. 3. Трансґендерність, як явище культури постмодерну

Форми та методи навчання

Вивчення дисципліни досягається інформаційним, ілюстративним та проблемним методами навчання.

- лекції супроводжуються демонстрацією схем, таблиць з мультимедійним супроводом. На практичних заняттях розглядаються та розв'язуються задачі, наближені до реальних ситуацій: використовується роздатковий матеріал (наочність) для формування у студентів системного мислення, розвитку пам'яті;
- проводиться дискусійне обговорення проблемних питань;
- задаються провокаційні питання.

Навчання супроводжується опрацюванням нормативної, навчальної літератури, а також періодичних видань.

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, метод мозкового штурму, метод вільних асоціацій, метод обговорення тематичних зображень, метод "переваги та недоліки", метод "Робота в мережі", ділові ігри, екскурсійні заняття.

Проблемні лекції спрямовані на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, який не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу і характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. На початку проведення мінілекції за вказаними темами лектор акцентує увагу студентів на необхідності представити викладений лекційний матеріал у так званому структурно-логічному вигляді. На розгляд виносяться питання, які зафіксовані у плані лекцій, але викладаються вони стисло.

Робота в малих групах дає змогу структурувати лекційні або практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування. Після висвітлення проблеми (при використанні проблемних лекцій) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднатися у групи по 5 – 6 осіб і презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань. Однією з позитивних рис презентації та її переваг за умови використання в навчальному процесі є обмін досвідом, який здобули студенти під час роботи в певній малій групі.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки і висловлювати їх, вчаться оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, внаслідок якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

Обговорення тематичних зображень дає змогу візуально сприймати інформацію, сприяє розвитку асоціативного мислення та кращому засвоєнню матеріалу.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

- технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
- програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет;
- програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.

Порядок та критерії оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати практичні завдання. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали:

– 60 балів - за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять та інших поточних завдань, що становить поточну (практичну) складову його оцінки;

–40 балів – модульні контролі (20+20).

Всього 100 балів.

Шкала оцінювання наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3075>

Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни. Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>.

Модульний контроль проходить у формі тестування на університетській платформі MOODLE.

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література Базова

1. Батьки і діти: соціальне самопочуття дітей в українських сім'ях. К.: Логос, 2018.
2. Бовуар, Сімона де. Друга стать. - У двох томах, К.: Основи, 2007-2008.
3. Крилова С. Краса людини: особистість, сім'я, суспільство (соціально-філософський аналіз): [монографія]. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2020. 344 с.
4. Крилова С.А. Стать та любов. Мультиверсум. Філософський альманах: [зб. наук. пр.]. К.: Український центр духовної культури, 2014. Вип. 4. С. 38–42.
5. Крилова С.А. Гендерні стратегії та цілісність особистості в освітньому просторі: екзистенційні та соціальні виміри. Філософія освіти: науковий часопис; Інститут вищої освіти АПН України, Нац. пед. універс. ім. М.П. Драгоманова, Укр. академія політ. наук. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2020. № 1–2 (8). С. 300–309.
6. Мельничук М. Демаркація релігійного та духовного в ракурсі гендерних досліджень: релігієзнавчо-філософський погляд. Збірник наукових праць (За матеріалами VI Міжвузівської науково-теоретичної конференції молодих науковців, м. Житомир, 25–26 лютого 2021 року). С. 72-75
7. Melnychuk Maksym. Exegesis Of Cyberculture From The Perspective Of The Requirements Of The Tendencies Of The Neoreligiized Metamodern World. Вісник ЖДУ імені Івана Франка. Випуск 2(92). Філософські науки. Житомир: вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2022, С. 23-32
8. Melnychuk M., Saukh P. Tendencies Of Desacralization And Symbolism In Spiritual Culture Through The Prism Of Modernity Challenges Вісник ЖДУ імені Івана Франка. Випуск 1(87). Філософські науки. Житомир: вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2020 С. 5-14.

Допоміжна

1. Вейнінгер О. Стать та характер. К.: ТЕРРА, 2021. 480с.
2. Крилова С.А. Стать та любов. Мультиверсум. Філософський альманах: [зб. наук. пр.]. К.: Український центр духовної культури, 2018. Випуск 4. С. 38–42.
3. Мельничук М. Символізм та образність у відеоігровій культурі. Актуальні проблеми сучасної філософії та науки: виклики сьогодення: зб. наук. праць / за ред. О.Л. Соколовського. Житомир: Видавничий центр ЖДУ імені Івана Франка, 2023. С. 45-48
<http://eprints.zu.edu.ua/37090/1/%D0%90%D0%9F%D0%A4%D0%9D-2023%20%281%29.pdf>
4. Melnichuk M. Philosophical And Pedagogical Understanding Of Mythological Approaches Of Theomachia In Video Games As Liter./ Zaluzhna A, Zoshchuk N., Koberska T., Kovtun O. / Modern Science– Moderni Veda. – Praha. Ceska republika, Nemoros . 2022. # 3. P. 149-158
5. Melnychuk M. Wirtualizacja kultury w perspektywie poszukiwań neoreligijnych w kontekście współczesności. Українська полоністика : наук. журн. / Житомир. держ. ун-т ім. І. Франка. – Житомир: [б. в.], Т. 18, 2021. С. 53-62 (Index Copernicus Ulrich's Periodicals Directory, Citefactor, Google Scholar).

Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
 2. Законодавство України . URL: <http://rada.gov.ua/>
 3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
 4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
 5. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м.Рівне, пл.Короленка, 6). URL: <http://lib.rv.ua/>
 6. Рівненська централізована бібліотечна система (Київська, 44, Рівне). URL: <https://rivnecbs.com.ua/>
 7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
 8. Національна історична бібліотека України / Релігія та слов'янська міфологія. URL: http://www.nibu.kiev.ua/index.php?option=com_irbis&Itemid
- Інформаційні ресурси у електронному репозиторії Національного університету водного господарства та природокористування. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/view/types/methods/>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (softskills)

Здатність критично аналізувати новітні культурно-мистецькі явища світу метамодерну та неокультурні процеси сьогодення з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів.

Здатність аналізувати сучасну культурну політику реалій сьогодення в інституціях різних видів.

Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

Дедлайни та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Усі письмові роботи перевіряються на наявність

плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.

Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі частин навчальної дисципліни відповідно до політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE за календарем.

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним Положенням: <https://nuwm.edu.ua/files/1299/--/2012/-----.pdf>.

Зокрема студенти можуть самостійно проходити онлайн-курси на таких навчальних платформах, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших, для наступного перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни (освітньої програми) та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, передбачає позбавлення студента подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.

За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.

Документи з Академічної доброчесності викладені сайті університету <http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

Студент зобов'язаний дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП, який встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в університеті, та якими вони мають керуватися у своїй діяльності: <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/1/Кодекс%20честі%20студентів%20зах.pdf>.

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями встановленими [Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату в НУВГП](#):

Принципи доброчесності у НУВГП та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями відділу якості освіти НУВГП.

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/vyo>

Вимоги до відвідування

Лекції та практичні заняття відбуваються в офлайн або онлайн режимі згідно розкладу.

Консультації будуть проводитися онлайн за допомогою GoogleMeet за кодом у домовлений зі студентами час.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із керівником курсу.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно в навчальних цілях з даної дисципліни.

Лектор Мельничук М.С, к.філос.н., доцент

Автор
Доцент

Максим МЕЛЬНИЧУК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №758
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009B6C3700C8C2C100